

III

(Aktai, priimti remiantis ES sutartimi)

AKTAI, PRIIMTI REMIANTIS ES SUTARTIES V ANTRAŠTINE DALIMI

TARYBOS BENDROJI POZICIJA 2008/944/BUSP

2008 m. gruodžio 8 d.

nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę

- EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,
- atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 15 straipsnį,
- kadangi:
- (1) Valstybės narės ketina remtis bendraisiais kriterijais, dėl kurių buvo susitarta Europos Vadovų Tarybos susitikimuose, vykusiuose 1991 m. Liuksemburge ir 1992 m. Lisabonoje, bei 1998 m. Tarybos priimtu Europos Sąjungos elgesio kodeksu ginklų eksporto srityje.
- (2) Valstybės narės pripažįsta ypatingą karines technologijas ir įrangą eksportuojančių valstybių atsakomybę.
- (3) Valstybės narės yra pasiryžusios nustatyti aukšto lygio bendrošius minimalius standartus, į kuriuos visos valstybės narės turėtų atsižvelgti kontroliuodamos ir apribodamos karinių technologijų ir įrangos perdavimus, ir gerinti keitimąsi atitinkama informacija siekiant didesnio skaidrumo.
- (4) Valstybės narės yra pasiryžusios užkirsti kelią karinių technologijų ir įrangos, kurios galėtų būti panaudotos vidaus represijoms ar tarptautinei agresijai arba padidintų regioninį nestabilumą, eksportui.
- (5) Valstybės narės ketina pagal bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP) sustiprinti bendradarbiavimą ir skatinti konvergenciją karinių technologijų ir įrangos eksporto srityje.
- (6) Buvo imtasi papildomų priemonių prieš neteisėtus perdavimus pagal ES neteisėtos prekybos įprastine ginkluote prevencijos ir kovos su ja programą.
- (7) 2002 m. liepos 12 d. Taryba priėmė Bendrošius veiksmus 2002/589/BUSP ⁽¹⁾ dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu.
- (8) 2003 m. birželio 23 d. Taryba priėmė Bendrąją poziciją 2003/468/BUSP ⁽²⁾ dėl tarpininkavimo ginklų prekybos srityje kontrolės.
- (9) 2003 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba patvirtino kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją ir 2005 m. gruodžio mėn. – kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir nelegalia prekyba strategiją, kurios parodo padidėjusį Europos Sąjungos valstybių narių suinteresuotumą siekti suderinto požiūrio į karinės technologijos ir įrangos eksportą.
- (10) 2001 m. buvo priimta JT veiksmų programa dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visais aspektais prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo.
- (11) 1992 m. buvo sudarytas Jungtinių Tautų įprastinės ginkluotės registras.
- (12) Valstybės turi teisę perduoti savigynos priemones, nepažeisdamos JT Chartijoje pripažintos savigynos teisės.
- (13) Pripažįstamas valstybių narių noras išlaikyti gynybos pramonę jų pramoninės bazės dalimi ir tęsti savo gynybos politiką.

⁽¹⁾ OL L 191, 2002 7 19, p. 1.⁽²⁾ OL L 156, 2003 6 25, p. 79.

- (14) Europos gynybos technologinės ir pramoninės bazės stiprinimas, padedantis įgyvendinti bendrą užsienio ir saugumo politiką, visų pirma bendrą Europos saugumo ir gynybos politiką, turėtų vykti bendradarbiaujant ir vykdant konvergenciją karinių technologijų ir įrangos srityje.
- (15) Valstybės narės ketina stiprinti Europos Sąjungos karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolės politiką priimdamos šią bendrąją poziciją, atnaujinančią ir pakeičiančią 1998 m. birželio 8 d. Tarybos priimtą Europos Sąjungos elgesio kodeksą ginklų eksporto srityje.
- (16) 2000 m. birželio 13 d. Taryba patvirtino Europos Sąjungos bendrą karinės įrangos sąrašą, kuris yra reguliariai peržiūrimas, prireikus atsižvelgiant į panašius nacionalinius ir tarptautinius sąrašus ⁽¹⁾.
- (17) Sąjunga turi užtikrinti savo išorės veiksmų visumos atitikimą išorinių santykių kontekste, laikantis Sutarties 3 straipsnio antros pastraipos; šiuo atžvilgiu Taryba atsižvelgia į Komisijos pasiūlymą iš dalies keisti 2000 m. birželio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1334/2000, nustatantį Bendrijos dvejojo naudojimo objektų ir technologijų eksporto kontrolės režimą ⁽²⁾,

PRIĖMĖ ŠIĄ BENDRAJĄ POZICIJĄ:

1 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė pagal 2 straipsnyje nustatytus kriterijus atskirai įvertina kiekvieną jai pateiktą gaminių, įtrauktų į 12 straipsnyje minėtą ES bendrą karinės įrangos sąrašą, eksporto licencijos paraišką.
2. 1 dalyje minimos eksporto licencijos paraiškos apima:
- fizinio eksporto licencijų paraiškas, įskaitant skirtas karinės įrangos licencijuotai gamybai trečiojoje šalyse,
 - tarpininkavimo licencijų paraiškas,
 - tranzito ar perkrovimo licencijų paraiškas,
 - licencijų paraiškas bet kokiems nematerialiems programinės įrangos ir technologijų perdavimams, pvz., elektroninėmis priemonėmis, faksu ar telefonu.

Valstybių narių teisės aktuose nurodoma, kuriais atvejais pagal šias paraiškas reikalinga eksporto licencija.

⁽¹⁾ Su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 10 d., OL C 98, 2008 4 18, p. 1.

⁽²⁾ OL L 159, 2000 6 30, p. 1.

2 straipsnis

Kriterijai

1. Pirmasis kriterijus: valstybių narių tarptautinių pareigų ir išsipareigojimų, visų pirma JT Saugumo Tarybos ar Europos Sąjungos priimtų sankcijų, susitarimų dėl ginklų neplatavimo ir kitais klausimais, taip pat kitų tarptautinių išsipareigojimų laikymasis

Eksporto licencija neišduodama, jeigu jos patvirtinimas, *inter alia*, būtų nesuderinamas su:

- a) valstybių narių tarptautinėmis pareigomis ir jų išsipareigojimais vykdyti Jungtinių Tautų, Europos Sąjungos ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos nustatytą ginklų embargą;
 - b) valstybių narių tarptautinėmis pareigomis pagal Branduolinio ginklo neplatavimo sutartį, Biologinių ir toksinių ginklų konvenciją ir Cheminio ginklo konvenciją;
 - c) valstybių narių išsipareigojimu neeksportuoti jokių sausumos priešpėstinių minų;
 - d) valstybių narių išsipareigojimais pagal Australijos grupės, Raketų technologijų kontrolės režimo, ZANGGER komiteto, Branduolinių tiekėjų grupės, Wassenaaro susitarimo ir Hagos elgesio kodekso dėl balistinių raketų platinimo reikalavimus.
2. Antrasis kriterijus: pagarba žmogaus teisėms galutinės paskirties šalyje ir tos šalies pagarba tarptautinei humanitarinei teisei
- Įvertinusios šalies gavėjos požiūrį į atitinkamus tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose nustatytus principus, valstybės narės:
 - a) atsisako išduoti eksporto licenciją esant aiškiam pavojui, kad numatomos eksportuoti karinės technologijos arba įranga gali būti panaudotos vidaus represijoms;
 - b) kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgdamos į karinių technologijų ar įrangos pobūdį, itin apdairiai ir atidžiai išduoda licencijas šalims, kuriose Jungtinių Tautų, Europos Sąjungos arba Europos Tarybos kompetentingos institucijos yra nustačiusios rimtų žmogaus teisių pažeidimų.

Dėl to technologijoms arba įrangai, kurias galima panaudoti vidaus represijoms, *inter alia*, priskirtinos tokios ar panašios technologijos arba įranga, kurias numatomas galutinis naudotojas naudoja vidaus represijoms, ir tai galima įrodyti, arba jeigu yra pagrindas manyti, kad technologijos arba įranga bus panaudotos ne pagal jų nustatytą galutinę paskirtį arba naudojamos ne galutinio naudotojo ir naudojamos vidaus represijoms. Pagal šios bendrosios pozicijos 1 straipsnį technologijų arba įrangos pobūdis bus atidžiai patikrintas, ypač jeigu ją ketinama naudoti vidaus saugumo tikslais. Vidaus represijoms, *inter alia*, yra priskiriami kankinimai ir kitoks žiaurus, nežmoniškas ar žeminantis elgesys arba baudimas, mirties nuosprendžio įvykdymas be teismo ar savavališkai, asmenų dingimas, nesankcionuotas sulaišymas ir kiti rimti žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pažeidimai, nustatyti atitinkamuose tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose, tarp jų Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje bei Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte.

— Įvertinusios šalies gavėjos požiūrį į atitinkamus tarptautinės humanitarinės teisės dokumentuose nustatytus principus, valstybės narės:

c) atsisako išduoti eksporto licenciją esant aiškiam pavojui, kad numatomos eksportuoti karinės technologijos arba įranga galėtų būti panaudotos rimtiems tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimams.

3. Trečiasis kriterijus: vidaus padėtis galutinės paskirties šalyje – esamos įtampos ar ginkluotų konfliktų veiksnys

Valstybės narės atsisako išduoti karinių technologijų arba įrangos eksporto licenciją, jeigu dėl tokio eksporto galutinės paskirties šalyje kiltų ar pailgėtų ginkluoti konfliktai arba paaštrėtų esama įtampa ar konfliktai.

4. Ketvirtasis kriterijus: regioninės taikos, saugumo ir stabilumo išsaugojimas

Valstybės narės atsisako išduoti eksporto licenciją, jeigu esama aiškaus pavojaus, kad numatomas gavėjas numatomas eksportuoti karines technologijas arba įrangą panaudos agresijos tikslais prieš kitą šalį arba naudodamas jėgą pareikš teritorines pretenzijas. Svarstydamos šiuos pavojus, valstybės narės atsižvelgia, *inter alia*, į:

a) tai, ar tarp gavėjo ir kitos šalies nėra ginkluoto konflikto arba tokio konflikto tikimybės;

b) tai, ar gavėjas praeityje nėra pareiškęs pretenzijų į kaimyninės šalies teritoriją arba grasinęs jas pareikšti naudodamas jėgą;

c) tikimybę, kad karinės technologijos arba įranga galėtų būti panaudotos ne gavėjo teisėto nacionalinio saugumo ir gynybos tikslais;

d) būtinybę nesukelti didelių neigiamų pasekmių regioniniam stabilumui.

5. Penktasis kriterijus: valstybių narių ir teritorijų, už kurių išorės santykius atsako valstybė narė, taip pat draugiškų šalių ir šalių sąjungininkių nacionalinis saugumas

Valstybės narės atsižvelgia į:

a) galimą numatomo karinių technologijų arba įrangos eksporto poveikį jų gynybos ir saugumo interesams, taip pat kitos valstybės narės, draugiškų šalių bei šalių sąjungininkių gynybos ir saugumo interesams, pripažindamos, kad šis veiksnys negali turėti įtakos pagarbos žmogaus teisėms ir regioninės taikos, saugumo ir stabilumo išlaikymo kriterijams;

b) pavojų, kad atitinkamos karinės technologijos arba įranga bus panaudotos prieš jų arba kitų valstybių narių, joms draugiškų šalių ir šalių sąjungininkių pajėgas.

6. Šeštasis kriterijus: perkančiosios šalies elgesys tarptautinės bendruomenės atžvilgiu, visų pirma jos požiūris į terorizmą, jos aljansų pobūdis ir tarptautinės teisės principų laikymasis

Valstybės narės atsižvelgia, *inter alia*, į perkančiosios šalies ankstesnį elgesį, susijusį su:

a) tuo, ar ji remia ar skatina terorizmą ir tarptautinių organizuotą nusikalstamumą;

b) jos tarptautinių įsipareigojimų, pirmiausia dėl jėgos nenaudojimo, ir įsipareigojimų pagal tarptautinę humanitarinę teisę laikymusi;

c) jos įsipareigojimais ginklų neplatavimo bei kitose ginklų kontrolės ir nusiginklavimo srityse, visų pirma atitinkamų pirmojo kriterijaus b punkte nurodytų ginklų kontrolės ir nusiginklavimo konvencijų pasirašymu, ratifikavimu ir įgyvendinimu.

7. Septintasis kriterijus: pavojus, kad karinės technologijos arba įranga perkančiojoje šalyje bus naudojamos ne pagal paskirtį ar pakartotinai eksportuotos nepageidautinomis sąlygomis

Vertinant numatomų eksportuoti karinių technologijų arba įrangos poveikį šaliai gavėjai ir pavojų, kad tokios technologijos arba įranga galėtų būti skirtos nepageidautinam galutiniam naudotojui arba nepageidautinam galutiniam naudojimui, atsižvelgiama į:

- a) teisėtus šalies gavėjos gynybos ir vidaus saugumo interesus, įskaitant jos dalyvavimą Jungtinių Tautų arba kitose taikos palaikymo operacijose;
- b) šalies gavėjos technines galimybes naudoti tokias technologijas arba įrangą;
- c) šalies gavėjos sugebėjimą veiksmingai kontroliuoti eksportą;
- d) pavojų, kad tokios technologijos arba įranga bus pakartotinai eksportuotos į nepageidautinas paskirties vietas, bei šalies gavėjos ankstesnį elgesį laikantis, eksportuojančiosios valstybės narės manymu, reikiamų nuostatų dėl pakartotinio eksporto ar gaunant jos leidimą pakartotinai eksportuoti;
- e) pavojų, kad tokios technologijos arba įranga bus skirtos teroristinėms organizacijoms ar atskiriems teroristams;
- f) atvirkštinės inžinerijos arba netyčinio technologijų perdavimo pavojų.

8. Aštuntasis kriterijus: karinių technologijų arba įrangos eksporto suderinamumas su šalies gavėjos techniniais ir ekonominiais pajėgumais, atsižvelgiant į pageidavimą, kad valstybės savo teisėtus saugumo ir gynybos poreikius turėtų patenkinti ginkluotės tikslams skirdamos kuo mažiau žmogiškųjų ir ekonominių išteklių

Remdamosi informacija iš tokių šaltinių kaip Jungtinių Tautų vystymosi programos, Pasaulio banko, Tarptautinio valiutos fondo ir Europos ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos ataskaitos, valstybės narės atsižvelgia į tai, ar numatomas eksportas nepakenks šalies gavėjos darniam vystymuisi. Šiuo atžvilgiu jos apsvarsto šalies gavėjos santykinis karinių ir socialinių išlaidų lygius, atsižvelgdamos į ES ar dvišalę pagalbą.

3 straipsnis

Ši bendroji pozicija nepažeidžia valstybių narių teisės vykdyti labiau ribojančią nacionalinę politiką.

4 straipsnis

1. Valstybės narės išsiunčia duomenis apie licencijų, kurios nebuvo išduotos vadovaujantis šios bendrosios pozicijos kriterijais, paraiškas paaiškindamos, kodėl buvo atsisakyta jas išduoti.

Bet kuri valstybė narė, prieš išduodama licenciją, kurią iš esmės tapačiam sandoriui per ankstesnius trejus metus atsisakė išduoti kita valstybė narė ar valstybės narės, pirmiausia konsultuojasi su valstybe narė ar valstybėmis narėmis, atsisakiusiomis ją išduoti. Jeigu po konsultacijų valstybė narė vis dėlto nusprendžia išduoti licenciją, ji apie tai praneša atsisakiusiai ją išduoti valstybei narei arba valstybėms narėmis ir išsamiai išdėsto savo motyvus.

2. Sprendimą perduoti arba atsisakyti perduoti karines technologijas arba įrangą kiekviena valstybė narė priima savo nuožiūra. Laikoma, kad buvo atsisakyta išduoti licenciją tais atvejais, kai valstybė narė atsisakė suteikti leidimą perduoti ar eksportuoti atitinkamas karines technologijas arba įrangą, jei priešingu atveju toks pardavimas būtų įvykęs, arba atsisakė suteikti leidimą sudaryti atitinkamą sutartį. Šiais tikslais pagal nacionalines procedūras atsisakymas, apie kurį turi būti pranešta, gali būti ir atsisakymas suteikti leidimą pradėti derybas arba neigiamas atsakymas į oficialų pradinį paklausimą dėl konkretaus užsakymo.

3. Tokius atsisakymus ir konsultacijas valstybės narės laiko paslapyje ir nenaudoja jų komerciniais tikslais.

5 straipsnis

Eksporto licencijos išduodamos tik remiantis patikimomis ankstesnėmis žiniomis apie galutinį naudojimą galutinės paskirties šalyje. Tam paprastai reikės nuodugniai patikrinto galutinio naudotojo liudijimo ar atitinkamų dokumentų ir (arba) oficialaus leidimo, kuriuos išdavė galutinės paskirties šalis. Vertindamos gamybai trečiojoje šalyje skirtą karinių technologijų arba įrangos eksporto licencijų paraiškas, valstybės narės pirmiausia atsižvelgia į galutinio produkto galimą panaudojimą gamybos šalyje ir į pavojų, kad galutinis produktas galėtų būti skirtas arba eksportuojamas nepageidautinam galutiniam naudotojui.

6 straipsnis

Nepažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 1334/2000, šios bendrosios pozicijos 2 straipsnyje nustatyti kriterijai ir 4 straipsnyje numatyta konsultavimosi procedūra taip pat taikytini valstybėms narėms dvejopo naudojimo prekių ir technologijų, nurodytų Reglamento (EB) Nr. 1334/2000, 1 priede, atžvilgiu, kai yra rimtas pagrindas manyti, kad tokių prekių ir technologijų galutinis naudotojas bus ginkluotosios pajėgos arba vidaus saugumo pajėgos ar panašūs šalies gavėjos subjektai. Laikoma, kad šioje bendrojoje pozicijoje minimos karinės technologijos arba įranga apima tokias prekes ir technologijas.

7 straipsnis

Siekdamos maksimaliai padidinti šios bendrosios pozicijos veiksmingumą, valstybės narės, įgyvendindamos BUSP, stiprina bendradarbiavimą ir skatina konvergenciją karinių technologijų ir įrangos eksporto srityje.

8 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė kitoms valstybėms narėms konfidencialiai išsiunčia savo karinių technologijų ir įrangos eksporto ir šios bendrosios pozicijos įgyvendinimo metines ataskaitas.

2. ES metinė ataskaita, grindžiama visų valstybių narių pateiktais duomenimis, pateikiama Tarybai ir skelbiama *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C serijoje*.

3. Be to, kiekviena ES bendrajame kariniame sąraše nurodytas technologijas arba įrangą eksportuojanti valstybė narė paskelbia nacionalinę karinių technologijų ir įrangos eksporto ataskaitą, kurios turinys atitiks taikomus nacionalinės teisės aktus, bei pateiks informaciją ES šios bendrosios pozicijos įgyvendinimo metinei ataskaitai, kaip numatyta Naudojimo vadove.

9 straipsnis

Atsižvelgdamos į šios bendrosios pozicijos principus ir kriterijus, valstybės narės atitinkamai pagal BUSP reikalavimus bendrai įvertina valstybių narių karinių technologijų ir įrangos eksporto potencialių arba esamų gavėjų padėtį.

10 straipsnis

Nors valstybės narės prireikus gali atsižvelgti ir į siūlomo eksporto poveikį jų ekonominiams, socialiniams, komerciniams bei pramoniniams interesams, šie veiksniai neturi įtakos pirmiau minėtų kriterijų taikymui.

11 straipsnis

Valstybės narės deda visas pastangas, kad paskatintų karines technologijas arba įrangą eksportuojančias kitas valstybes taikyti šios bendrosios pozicijos kriterijus. Jos reguliariai keičiasi su tomis trečiosiomis valstybėmis savo karinių technologijų ir

įrangos eksporto kontrolės politikos ir kriterijų taikymo patirtimi.

12 straipsnis

Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionalinės teisės aktai suteiktų joms galimybę kontroliuoti ES bendrame karinės įrangos sąraše nurodytų technologijų ir įrangos eksportą. Sudarant valstybių narių nacionalinius karinių technologijų ir įrangos sąrašus vadovaujamosi ES bendru karinės įrangos sąrašu, bet jis jų tiesiogiai nepakeičia.

13 straipsnis

Įgyvendinant šią bendrąją poziciją vadovaujamosi reguliariai peržiūrimu Europos elgesio kodekso karinės įrangos eksporto srityje Naudojimosi vadovu.

14 straipsnis

Ši bendroji pozicija įsigalioja jos priėmimo dieną.

15 straipsnis

Ši bendroji pozicija peržiūrima po trejų metų nuo jos priėmimo.

16 straipsnis

Ši bendroji pozicija skelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje, 2008 m. gruodžio 8 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
B. KOUCHNER